బ్రతుకు తిరిగిన మలుపు

సుమిత్రాదేవి

రైలు కట్టమీది నుండి ట్రెయిన్ ధణ ధణ మంటూ వెళ్లిపోయిన చప్పుడుకి వీరప్పకు మెలకువ వచ్చింది. చుట్టూతా

ట్రెయిన్ విడిచిన పొగవాసన. రివ్వున వీచే చలిగాలి బల్లెంలా పొడిచింది. నాభి దగ్గిరనుండి ఎగేసుకు వస్తోంది. దవడలు టకటక కొట్టుకున్నాయి.

అంతదాకా హాయిగా రక్తపానం చేస్తున్న దోమలు, వీరప్ప కదిలాకన్న కోపంతో గుయ్‌మంటూ ఎగిరాయి.

దూరంగా జరిగిపోయిన కంబళి మీదకు లాక్కోబోయాడు. కాని, లచ్చిమి, దాని పక్కలో పిల్లాడూ జ్ఞప్తికి వచ్చి, ప్రయత్నం విరమించుకుని, కాళ్ళూ చేతులూ డొక్కలో అదుముకుని పక్కకు ఒత్తిగిలాడు.

అదునుచూసి దండెత్తిన పగవాడిలా వీస్తోంది. వేళ్ళు కొంకర్లు పోయి, కడుపులో ఏదో గడ్డ కట్టుకుపోయినంత చలి వేసింది.

వీధి దీపాలు వెలుగుతూనే ఉన్నాయి. కాని, పొగమంచు దట్టంగా పడటం మూలాన, కన్నీరు నిండిన కళ్లతో చూసినట్లు అంతా మసకగానే ఉంది. క్లాక్ టవర్ ''రెండు'' అంది.

తల ఎత్తి, కళ్లు నులుముకుంటూ పరకాయించి చూశాడు వీరప్ప. మునిసిపాలిటీ కుండీల్లోని చెత్తాచెదారం జమచేసుకుని మంట కాగుతున్న వేరే బిచ్చగాళ్లు కనిపించారు. తలకింది గోనెపట్టా పైకెత్తి, చేత్తో తడుముకుని సగం మిగిలిపోయిన బీడీ ముక్క తీసి మంటవద్దకు నడిచాడు.

''ఏం, వీరప్పా! నిద్ర పట్టడం లేదేం?'' అడిగాడు రాజాలు.

వీరప్ప జీవితంలో లచ్చిమి ప్రవేశించకముందు రాజాలూ, వీరప్పా ప్రాణ స్నేహితులు. రాజాలును వదిలి వీరప్ప సంసారమనే మరో మెట్టు అదనంగా ఎక్కాడు. ఇద్దరిమధ్యా ఎడం ఎక్కువయిపోయింది.

మౌనంగా తల అడ్డం తిప్పి, మంటలోంచి ఓ కొరకంచు లాగి అంటించుకున్నాడు. కంబళీ లేని వాళ్ల శరీరాలు, అలా రాత్రంతా మంట ముందు గడపవలిసిందే! కాల్చటానికి మరేం మిగలకపోయినా, వారు పడుకోరు. వెచ్చని బూడిదలో చేతులు దూర్చి కబుర్లాడుకుంటారు.

మంట తాలూకు వెలుతురు కిరణాలు వారి గడ్డాల్లోనూ, చిరిగిన దుస్తుల కంతల్లోనూ చొచ్చుకుపోయాయి. నీడలు రోడ్డుమీద పొడుగ్గా పడి, మంట కదిలినప్పుడల్లా ప్రేతాలకి ప్రాణం వచ్చినట్లు కదులుతున్నాయి.

లచ్చిమికి, పిల్లాడికి దుప్పటి సరిగా కప్పి, గోడకు చేరగిలబడ్డాడు వీరప్ప. వేడిపొగ ఊపిరితిత్తుల్లోకి వెళ్లి హృదయంలోని ఆలోచనల్ని కరిగించి, మనసులోకి తోసింది.

'నేను ఎప్పుడు, ఎవరికి పుట్టాను?' అని గొణుక్కున్నాడు.

అలా ప్రశ్నించుకోవటం అతనికి మామూలే. గతాన్ని నెమరేసుకుంటూ, కదలనంటున్న ఒక్కొక్క క్షణాన్ని గడ్డుగా కదిలించేవాడు.

నేడూ అంతే. . .

అత నెక్కడ పుట్టాడో అతనికే తెలీదు. తెలిసిందల్లా — చుట్టుముట్టూ ఉంటున్న బిచ్చగాళ్లు, రాజాలు, అప్పుడప్పుడు ప్రేమగా పిలిచి ఇంత పెట్టే ముసలి ధర్మవ్వ మాత్రమే.

ఎడమ మోకాలు కిందనుండి మడమలదాకా చీపురుపుల్లలా ఉంది. చంకల క్రింద ఊతకర్రలతో నడిచినప్పుడు జీవం లేనట్లు ఊగేది తప్ప, మరెందుకూ పనికివచ్చేది కాదు.

తల్లి ఎవరో తెలియదు, ఎవరెవరో చెప్పేది తప్ప తండ్రి ఎవరో ఎవరికీ తెలియదు. తెలిసినదల్లా అడుక్కోవడం ఒక్కటే. కుంటికాలు అందుకు బాగా ఉపకరించింది. చేతికి దొరికినంత తిని ఎక్కడో నిద్రపోవడం జీవితం అయింది. అదనపు బాధ్యత వహించడానికి ఆస్కారం ఎక్కడైనా ఉందా ఆ జీవితంలో?

కుంటికాలు గురించి నలుగురూ నాలుగు రకాలుగా అనేవారు.

ఏదో ఓ రకంగా అవిటివాడు అయితేతప్ప, జీవనోపాధి గడవదని వాళ్లమ్మ విరిచేసిందిట!

పుట్టుకతోనే అలా ఉందిట.

చిన్నతనంలో ఏదో జబ్బు వచ్చి అలా అయిందిట.

అతన్ని పెంచిన ధర్మవ్వకూడా చివరి మాటే బలపరిచేది.

తల్లి ఎవరో తెలీదు. ఆమె గురించి కూడా రకరకాల గాథలు.

ఎవర్నో లేవదీసుకు పోయిందిట.

తరిగొండ తిరునాళ్లలో అడుక్కుంటూ కనిపించిందిట.

మరెవరికో, మ రెక్కడో కనిపించిందట!

తండ్రిని గురించి ఎవరికీ ఏం తెలీదు. అంచేత ఏమీ అనుకోవటానికి వీల్లేకపోయింది.

అతనికి తెలిసిందల్లా ఒక్కటే— అడుక్కోవటం. కుంటికాలు అందుకు బాగా సహకరించింది.

సుప్రభాతపు పాట వినబడుతూండగా లేచి, కుళాయి వద్ద ఇన్ని నీళ్ళు మొఖంమీద దొర్లించుకుని, రాజరాజేశ్వరుడి కోవెల మెట్లవద్ద కూచునేవాడు. మాసిన తల, గడ్డం, మట్టికొట్టుకుపోయిన చింకిపేగులు ఒంటిమీద వేళ్లాడుతూండగా, దీనంగా భక్తుల కళ్లలోకి చూస్తూ అడుక్కునేవాడు.

ఈసడించుకుంటూనే, మరికొంత పుణ్యం సంపాదించుకోవటానికి భక్తులు కాసులు విదిల్చేవారు.

సూర్యుడు నీడల్ని పూర్తిగా కాళ్లకిందికి తరిమేవేళకు లేచి, కోమలా విలాస్ దొడ్డిద్వారం వద్ద కాపు వేసేవాడు. పులి విస్తరాకుల గురించి అతనికీ, ఊరకుక్కలకు పోటీ. . .

తను నోటిముందరి కూడు, తనకంటె బలమైన జంతువైన ఈ మనిషి లాక్కోవటం చూసి, తోక వెనకకాళ్ల సందున ముడుచుకుని పళ్ళు చూపిస్తూ, నిస్సహాయంగా మొరిగేవి.

మట్టికొట్టుకుపోయిన, అనాచ్ఛాదితమైన ఒళ్ళూ, ఆలోచించ నవసరం లేని మెదడు. జీవితాంతర్య మేదో తెలుసుకోలేక బ్రతుకుతున్న ఆ రోజుల్లో అతనికీ, పశువుకీ ఆట్టే తేడా లేకపోయేది.

లచ్చిమి ఏదో గొణిగింది నిద్రలోనే. జారిపోయిన కంబళీ తిరిగి ఒంటిమీదికి లాక్కుంటూ, పిల్లవాణ్ణి పొదువుకుంది.

ఆ రోజుల్లో, కోవెలవద్ద అడుక్కోటానికి కూచునే వాళ్లలో లచ్చిమి దో ప్రత్యేకత. తనవాళ్లకు కాస్త ఎడంగా, పైమెట్టుమీద కూచునేది. భక్తులు మొదటి నలుగు రైదుగురికి తలో కాసింతా వేసి, మిగతా వారికి లేదంటూ పోయేవారు కనక, లచ్చిమికి అందరికన్నా రాబడి కొంచెం ఎక్కువే. అందుకే దాన్ని చూస్తే కన్నెర్ర. లచ్చిమిని ఏడిపించాలని, దాని జాగాను స్వాధీనం చేసుకోవాలని ఉండేది. కాని, దాని నోరు మహా దురుసు. జడిసి దగ్గిరికే వచ్చేవారు కాదు.

యౌవనం తొలి మలుపు తిరగని చిలిపితనం ఇంకా పోని రోజులు... తనలో ఏదో ప్రత్యేకత ఉందనీ, అందరిలా కాదనీ అనుకునేవాడు వీరప్ప.

నిజంగా ప్రతి వ్యక్తీ అంతే! ఆ ప్రత్యేకత లేనిది బ్రతుకుకు అర్థమే లేదు.

వీరప్పకి పురెక్కించారు తోటి బిచ్చగాళ్ళు. నిజంగా మొగాడివే అయితే, చేవగాని ఉంటే లచ్చిమి ముందు చూపెమన్నారు.

ఉక్రోషం వచ్చి నరాలు పొంగాయి వీరప్పకి. పట్టుదల హెచ్చింది. 'ఏమైనా సరే! ఈ సవాల్‌ని ఎదుర్కోవాలి. నా గొప్పతనమేదో వీళ్లకు తెలియ చూపాలి' అనుకున్నాడు.

ఆ రోజు కావాలనే ముందుగా వెళ్లి లచ్చిమి ఎప్పుడూ కూచునే చోట కూచున్నాడు.

లచ్చిమి దూరాన్నుండే చూసింది. కోపంతో కొరకొరలాడుతూ వచ్చి, చేయి పట్టుకు లాగింది.

వీరప్ప కదల్లేదు. నిమ్మకు నీరెత్తినంత నిశ్చలంగా ఉండి, ''ఇంత ప్రేమగా పెళ్లాం తప్ప మరెవ్వతే నా చేయి పట్టుకునేది, లచ్చిమీ?'' అన్నాడు. దాన్ని ఉడికించాలనే తప్ప మరో ఉద్దేశం లేదు.

ఏదో జరుగుతుందని అందరికీ తెలుసు! ఆత్రంగా వింటున్న వారంతా ఘొల్లున నవ్వారు.

లచ్చిమికి ఉడుకుమోత్తనం, కోపమూ వచ్చాయి. చురచుర చూస్తూ, ''అంత మగాడివైతే, మనువాడ రాదూ?'' అంది.

ప్రేక్షక వర్గం రెండుగా చీలింది. ''భేష్! లచ్చిమీ, మాబాగా గడ్డెట్టావు'' అంది ఒక వర్గం. అంత మాట అన్నందుకేనా పెళ్లాడాలని తీర్మానించారు.

వీరప్ప కేం తోచలేదు. ఏదో నవ్వులాటకు అన్నాడు. అదీ, తానూ నాలుగు మాటలు అనుకుంటామనీ, పైబడి కొట్టబోయినా, తనదే పై చేయి అనీ అనుకున్నాడు. కాని, అనుకోకుండా అలా పరిణమించింది.

ఎక్కడినుండో ఇంత పసుపు కొమ్మూ, పచ్చదారం పట్టుకొచ్చి, మెళ్లో కట్టించుకుంది. అదే వారికి పెళ్లి. తూతూ బాజాలు, అలంకరణ, అతిథులు హడావిడీ ఏమీ లేకుండానే వారు పెళ్లాం మొగు ళ్లయిపోయారు.

ఎత్తుగా కట్టిన రైలుకట్టకింద గూళ్లలా కట్టారు. అందులో ఒకటి వాళ్ల ఇల్లు. గోడకు దిగ్గొట్టిన చిలకు తగిలించిన చింకిపోగుల మూట, ఓ గిన్నె, చిన్నముంత— ఇదీ వాళ్ల సంసారం.

రావిచెట్టుకుకూడా చలేసిందేమో, సన్నగా రాగం తీయటం ప్రారంభించింది. గుత్తులు గుత్తులుగా వేలాడుతున్న మిణుగురు పురుగుల

మంటలో ఆదికూడా చలి కాచుకో నారంభించింది.

బీడీ అయిపోవచ్చింది. కాని ఆబ తీరలేదు. మరోటి ముట్టించి పీక వేలమీద వదిలాడు. పవడంలా మెరుస్తూంది నిప్పు. రానురాను మెరుపు కగ్గిపోయి ఆరిపోయింది.

'జీవితం ఇంతే!. . .' అనుకున్నాడు. ఆగిపోయిన ఆలోచనలకు వేడి ఊపిరి పోసింది.

అతని సంపాదనేదో అతనికి ఉండేది కనక, కొత్తలో లచ్చిమి బరు వనిపించలేదు. పైపెచ్చు ఏదో ఆనందం, సంతోషమూను. జబ్బు పడటంతో, లచ్చిమి పూర్తిగా వీరప్ప మీదే ఆధారపడింది.

ఎంత అరిచి గీమారినా, పది పదేను పైసలకంటే ఎక్కువ దొరికేవి కావు. దాంట్లోని పది పైసలు, ఒక్కో రోజు కారియర్ మునలమ్మ వాటా. ఆవిడ దగ్గరే ఉన్న గవర్నమెంటాఫీసు క్లర్కులకు రోజూ కారియర్లు మోసేది. వాళ్లు తినగా, మిగిలిన అన్నం, కూరా వీళ్ల మధ్య అమ్ముకునేది. అలా తిన్న రోజు లచ్చిమికి ఇవ్వటాని కేమీ మిగిలేవి కావు.

కాల్చి పారేసిన పీకలు తప్ప, డబ్బులతో పొగ తాగటం తాహతుకు మించిన పని. ఇదివరకైతేనా, రోజుకు పదేనా రంజుగా ఊదిపారేసేవాడు.

రోగంతో లచ్చిమి పూర్తిగా కదల్లేని స్థితికి వచ్చింది. దుమ్ము కొట్టుకుని, మాసిన వల్లెటి బట్టల నిండా చెమటకంపు, చీమునెత్తుటి నీచువాసన. వీరప్ప ఏం చేయలేక పోయేవాడు. గవర్నమెంటు ఆస్పత్రి చుట్టూ ఎంత తిరిగినా, రంగునీళ్లే దొరికేవి. 'బిచ్చగాళ్ల రోగాలకికూడా మందులా?' అని విసుక్కునేవాడు వైద్యుడు, వాళ్ల మాత్రం మనుషులు కానట్లు. మాదిమందు వేస్తే తప్ప, ఫలితం లే దన్నారు. 'తిమటానికే లేని వీరప్ప, మాదిమందు ఖర్చించటం కూడానా?' అనుకుని నవ్వుకునే వాడు తనలో తానే.

ఎన్ని గుడ్డలు చుట్టినా, నెత్తుటితో తడిసిపోయేవి మరునాడు. ముఖం కుదించుకుపోయి, ఒళ్లంతా మానె రాచినట్లు మెరిసేది.

అంతవరకూ అడుక్కుంటూనే ఉంది. తన సంపాదనలోంచి ఓ కంబళీ, గిన్నీ కొనుక్కుంది. కనబడ్డ పేలిక నల్లా తీసి, జాగ్రత్త చేసేది.

ఇదంతా చూస్తున్న వీరప్ప కేం అర్థం కాలేదు. ఓ రోజు ఉండబట్ట లేక

ఒకటి, రెండు, మూడు
నెలలు నిండే లోగా తెప్పించు
కోండి మీ ఫారెక్స్ పుస్తకం
ఉచితంగా

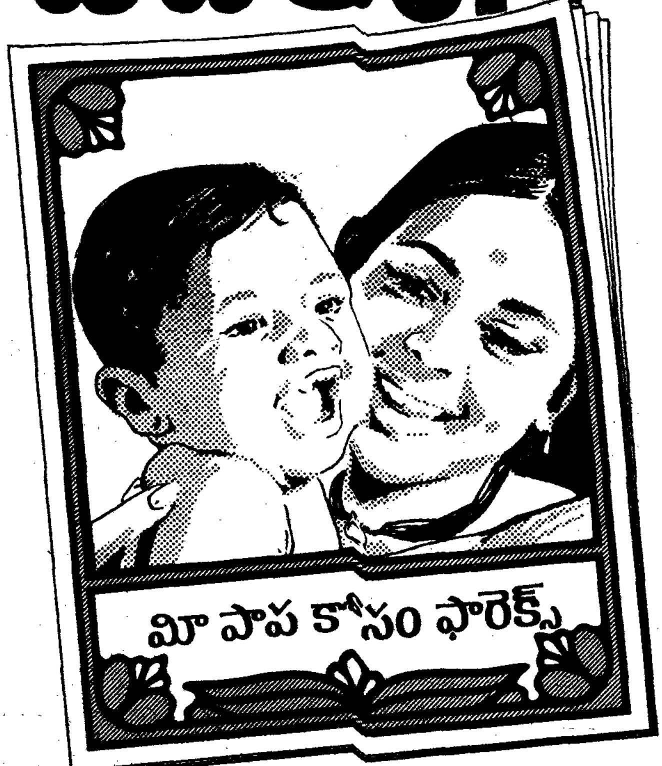

క్రొత్తగా తల్లులైనవారికి ముఖ్యావసరం!

తపాలా ఖర్చుల నిమిత్తం 20 పైసల స్టాంపులు జతపరచి, ఈ కూపను తక్షణమే డిపార్ట్‌మెంట్ ఎ-5, పోస్ట్ బాక్స్ 202, బొంబాయి-18 పంపండి (ఏ భాషలో కావాలో వ్రాయండి)

మీ పేరు ____________

మీ పాప పేరు (పేరు పెట్టినచో) చిరంజీవి/చిరంజీవిని ____________

____________ వయసు ____________

చిరునామా ____________ భాష ____________

CMGF-5-202-TEL

అడిగాడు: “ఏంటేవ్, లచ్చిమీ! అవన్నీ ఏం చేసుకుందామనీ?”

“మన కో బిడ్డ పుడతాండ్రా వీరప్పా!” అంది.

ఆవాడ్తైతే సంతోషం వేసింది. తన కో బిడ్డ ... తప్పకుండా కొడుకే. ఆనందంతో రోజంతా వాడవాడకీ తిరిగి స్నేహితులందరికీ చెప్పాడు.

కాని అందులోని ఆనందం ఎంతో తరవాత తెలిసి వచ్చింది. 'మన కో బిడ్డ పుడతాడు' అన్న పదం ఇప్పుడు 'మరో బిచ్చగాడు పుడతాడు' అని వినిపించేదేమో!

నిజమే! పుట్టి, తన తలిదండ్రుల వృత్తి చేసుకోకుండా మరేం చెయ్యగలడు?

గూడ్సు ట్రెయిన్ కాబోలు, పది నిమిషాల దాకా ధణధణ మంటూ చెవుల్లో మోగుతూనే ఉంది.

చప్పుడుకి లేచాడు చంటాడు. గుక్కపట్టి ఏడుస్తున్నాడు. బోర్లకిలా తిప్పి ఎంత జోకొట్టినా మానటం లేదు. ఆకలేస్తున్నదేమో. . . లచ్చిమిది రాక్షసినిద్ర. పర్వతాలు విరిగిపడ్డా, అయిదవంది లేవదు.

అది రోజూ చెబుతూనే ఉంది. అంత రోగంలో పిల్లాడికి పాలు ఇవ్వకూడదట.

కాని వీరప్ప ఏం చేయగలడు?

పాలడబ్బాకాని, పాలుకాని కొనా లంటే మాటలా. . .

మరో జీవినికూడా అతనే సాకాలన్న మాట. . . అమ్మో. . . కొనకంటా కాలిన బీడీ వేళ్లని చురుక్కుమనిపించింది. కసిగా విసిరేశాడు.

తనపై పడిన ఒక్కరి బరువే మోయటం ఎలా అని సతమత మౌతూన్న రోజుల్లో, మరో బరువు. ఇంకొన్నాళ్లకి మరోటి.

పెళ్లంటే ఇదేనా?. . .

పెళ్లంటే ఏమిటి? నీతి, నిబంధన, సంసారం, పెళ్లాం, పిల్లలు—ఇన్ని బంధనాలు తన కెందుకు? లచ్చిమి తనపై ఓ మెత్తని ఉచ్చు విసిరింది. ముడి ఇప్పుడిప్పుడే బిగుస్తూంది.

కాక, మరేమిటి? తన తలిదండ్రు లెవరో తనకే తెలీదు. ఎక్కడో కన్నారు. మరెక్కడో వదిలేసి, చెరో దారిని పోయారు.

లచ్చిమి రాకముందు ఏ బెడదా లేకుండా వెళ్లిపోయేది కాలం. చేతికి దొరికినంత తినటం, ఎక్కడో ఓ చోట పడి నిద్రపోవటం. ఒకరిని గురించి తను బాధపడటంకాని, తన గురించి మరొకరు ఎదురుచూడటం లేదు.

లచ్చిమికి, పిల్లాడికి కనిపించకుండా ఎక్కడికేనా దూరంగా పోవాలి. అప్పుడు తన సంపాదన తనకే . . . తినచ్చు, తాగచ్చు. ఏం చేశావనీ, ఏదనీ అడిగేవా డుండడు. తన ఇష్టానికి తానే రాజా.

'వెళ్లాలి' అన్న ఆలోచన వీరప్పలో మెరుపులా మెరిసింది. ఆ వెలుతురుకి కళ్లు మిరుమిట్లు గొలిపాయి. రెప్పలు ముడివడిపోయాయి.

ఊతకర్రలు తీసుకుని, ఒక్కమారు వెనక్కి చూశాడు. తలకింద ఓ చేయి, మరోచేతో పిల్లాణ్ణి పొదుముకుని నిద్రపోతూంది.

మునిసిపాలిటీ స్వీపర్లు ఊడవటం మొదలెట్టారు. క్షణం సేపు ఆకాశం వేపు చూశాడు. కాటుక నలుపు కరిగి పోతూంది కొంచెం కొంచెంగా. 'అబ్బో! తెల్లారొచ్చిందే. . .' అనుకుని కర్ర నేలమీద తాటిస్తూ బయలుదేరాడు.

కాళ్లకింది నేల చురుగ్గా సాగి పోతూంది. “హరిః ఓం. . .” అంటూ సుప్రభాతం ప్రారంభించారు కోవెల్లో. పక్షులన్నీ రానున్న సూర్యుడికి స్వాగతం చెప్పడానికి హడావిడి పడుతున్నాయి.

కాస్సేపు నడిచాడో లేదో, ఎవరో “వీరప్పా!” అంటూ పిలిచినట్లు లీలగా వినిపించింది.

'ఇంకేముంది, అది లేచినట్లుంది. ఆ పిలుపు లచ్చిదే' అనుకున్నాడు.

పెద్ద పెద్ద అంగలు వేస్తూంటే, చంకల్లో కర్రలు పొడుచుకుపోయి ఒళ్లంతా కదులుతూంది. ఆయాసం వచ్చింది. నాలుగు కాగానే వీథి దీపాలు ఆరిపోతాయి. అంతా చీకటి. అంతటి చలిలోనూ ముచ్చెమటలు పోశాయి.

'ఈ మలుపు తిరిగితే, లచ్చిమికి శాశ్వతంగా కనుమరుగవ్వొచ్చు. ఇక నాకు నేనే. . .' అనుకున్నాడు.

వీరప్ప నడుస్తున్న రోడ్డు ఎడం వేపు తిరిగింది.

అతని చెవుల్లో మారుమోగుతున్న దొకటే పిలుపు—“వీరప్పా! వీరప్పా!” అంటూ ఎనిమిది వేపులా ఎనిమిది లచ్చిమిలు నిలిచి పిలిచినట్లు. కుర్రాడు గుక్కపట్టకుండా ఏడ్చే ఏడుపు వినపడుతూంది. అతని గాభరాలో ఎదురుగా వస్తున్న లారీ సవ్వడి వినిపించలేదు.

మలుపు తిరగబోయేంతలోనే పెను భూతంలా మెరిసే మిడిగుడ్లతో వేగంగా వస్తున్న లారీ కనిపించింది. తప్పించుకోవటానికి పక్కకు వాలిపోయాడు. బరువంతా ఎడంవేపు వంగింది. ఆనుకోటానికి కాలు ఓపగలిగితేకద! మడమ మెలిక తిరిగింది. కింద పడి పోయాడు.

* * *

కాస్సేపటికి స్పృహలోకి వచ్చాడు. ఎక్కడో దూరాన రైలుకూత. . . పట్టాలను బలంగా తన్నుతూ పోతూన్న శబ్దం. . .

'ఇంత పొద్దున్నే ఏం మునిగిపోతుందనో బయల్దేరాడు! శుక్రవారం ... నాలుగు పైసలు ఎక్కువ వస్తాయనే కద! ఎంతసేపూ సంపాదనే కాని, ఒంటి సంగతి చూసుకోకపోతే నమ్ముకుని బ్రతుకుతున్న నా గతీ, పిల్లాడి గతీ ఏం కావాలి? దొరక్కపోతే పస్తుంటాం. దొరికినాడు కలిసి తింటాం. ఇట్టా చేయటం న్యాయమేనా?'

ఎంత పెద్దదెబ్బ తాకిందో, తెలివి ధ్యాస లేకుండా పడిపోయాడు. కోవెల్లోని స్వామికి నే చేసుకున్న పూజ. నా మనిషి నాకు దక్కాడు.

“మీ రన్నా కొంచెం చెప్పండి, అన్నలూ!” మాట వణికిపోతూంటే వెక్కుతూ అంటున్న లచ్చిమి గొంతు వినిపించింది.

కళ్లు మూసుకుని బాధ ననుభవిస్తున్న వీరప్ప, ఇవన్నీ వింటూనే ఉన్నాడు. అతనిలో సంచలనం బయలుదేరింది.

'నాకు దెబ్బ తగిలితే దానికే తగిలినంత విలవిల్లాడి పోతూందే. . . నా గురించి మరో మనిషి అలా మనసు కోసుకోవటం! అబ్బా! ఎంత అదృష్టం! నే నంటే లచ్చిమికి ఇంత ప్రేమా?

నే నెంత కసాయివాణ్ణో! కాకపోతే. . . ఎప్పుడు నేను లచ్చిమిని గురించి అనుకునేది — 'అది నా బ్రతుక్కి పడి ఉండని. ఇంత ప్రేమ వదిలేసి పోదామనుకున్నాను.

ఇంకా నయం. అదృష్టం బావుంది. ఎంతో దూరం వెళ్లి పశ్చాత్తాపపడి తిరిగి రాకుండా, మొదటి నాలుగడుగుల్లోనే తెలుసుకున్నాను' అనుకున్నాడు.

లచ్చిమి ఒరుసుకుపోయిన చోట మానె రాయటం మొదలుపెట్టింది.

'ఒబ్బా!' అన్నాడు కళ్ళు తెరుస్తూ.

రోజూ కనబడే రాళ్లకప్పు, లచ్చిమి, రాజాబు, మరో ముగ్గురు — అతని ముఖంలోకే ఆత్రంగా చూస్తూ కనిపించారు.

స్పృహలోకి వచ్చిన వీరప్పని చూసి, లచ్చిమి కళ్లనీళ్లు ఆపుకోలేక పోయింది. తెరలు తెరలుగా దిగిపోతూన్న కన్నీరు, వణికే పెదాలు, ఎగసిపడే ఎద—లచ్చిమి ఎంతటి సంక్షోభాన్ని అదుముకుంటూందో తెలిసింది అతనికి.

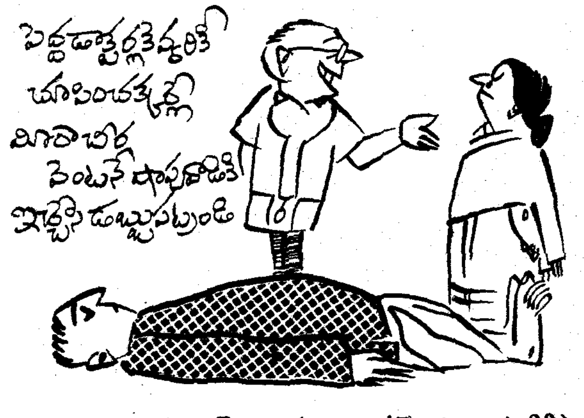

చిత్రం—ఆర్. ఎస్. వి. సుందర్ (హైదరాబాదు-20)

“పెద్ద దెబ్బేం తగల్లేదు కద, వీరప్పా! ఏ జెన్మ గడియన లేచావో. . . ఇంత పెందరాళే ఏం మునిగి పోతూందని లేచావ్?” అంది.

నీళ్లు తిరిగే ఆ కళ్లనూ, వాటి వెనక వెలిగే అనురాగాన్నీ భరించలేక పోయాడు.

వీరప్ప గుండె నీరయింది. “ఇంకెప్పుడూ వెళ్లనులేవే. . .” అని గొణుక్కుంటూ, లచ్చిమి చేతిని తన చేతుల్లోకి తీసుకుని, గుండెలమీద అదుముకుంటూ కళ్లు మూసుకున్నాడు.

అంత బాధలోనూ ఏదో హాయి అనుభవించ గలిగాడు. కుర్రాడు, తను, లచ్చిమి — అంతా ముద్దగా కలుసుకుపోయినట్లు, ఆ ముద్దలోంచే తను వెళ్లవలసిన బాటకు మెట్లు పరుచుకున్నట్లు అనిపించింది వీరప్పకి. ★